

Резолюція

Міжнародної науково-практичної *online* конференції «Яке майбутнє у сільськогосподарських кооперативів? (Кооперативні читання: 2021 рік)», що відбулася у Поліському національному університеті 10 червня 2021 року

Ми, учасники традиційної щорічної конференції з проблем розвитку сільськогосподарської кооперації, яка цього разу відбувалася у міжнародному форматі, заслухавши і обговоривши виступи своїх колег з Литви, Польщі та різних регіонів України, врахувавши думки, висловлені в дискусії науковцями та практиками, вважаємо за потрібне довести вітчизняним кооператорам, органам державного управління, місцевого самоврядування, науковій громадськості та усім іншим зацікавленим сторонам наше спільне рішення:

1. Вважаємо, що розвиток сільськогосподарських кооперативів має залишатися одним з ключових векторів аграрної політики в Україні. Наразі це економічно доцільна та соціально виправдана форма залучення вітчизняних товаровиробників, передусім представників малого і середнього бізнесу, до цивілізованих ринкових відносин, можливість ефективно вести свої господарства та бути рівноправними учасниками конкурентних ринків. Розвиток кооперативів підтримується Організацією Об'єднаних Націй, Міжнародною Організацією Праці, Міжнародним Кооперативним Альянсом, іншими авторитетними міжнародними структурами. Поширення сільськогосподарських кооперативів повною мірою відповідає євроінтеграційним намірам нашої держави та входженню вітчизняного агробізнесу до світогосподарського простору.

2. Формування кооперативного руху в усі часи і в усіх країнах ніколи не відбувалося занадто легко. Для цього був потрібний час, певна організаційно-підготовча та просвітницько-виховна робота, психологічна адаптація потенційних кооператорів до групових дій, формування атмосфери взаємної довіри та усвідомлення індивідуальної відповідальності кожним кооператором. Проте, в аграрному секторі України процес становлення організаційної структури кооперативного типу занадто затягнувся, став обростати рисами приреченого на провал соціально-економічного проєкту. Це викликає глибоке занепокоєння наукової громадськості, особливо тих, хто добре знайомий з неабиякою синергією кооперативної взаємодії. Стан справ спричиняє виникнення скептицизму на індиферентності самих потенційних кооператорів. Протягом останніх років спостерігається циклічність, непослідовність та фрагментарність у державній політиці щодо підтримки сільськогосподарської кооперації.

3. Під особливу критику підпадає прийнятий у минулому році новий Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію». Проти його прийняття виступали відомі і авторитетні громадські діячі, науковці та провідні наукові установи, кооператори-практики. Закон був прийнятий під тиском лобістів агрохолдингізації в Україні. Вони обіцяли збільшення кількості кооперативів, зростання їх питомої ваги в загальних показниках роботи агропродовольчого комплексу. Однак, цього не відбулося, збільшилася лише кількість псевдокооперативів – підприємницьких структур, що використовують авторитет кооперації та експлуатують організаційно-правовий статус кооперативу без

відповідності міжнародним принципам кооперації та парадигмі кооперативу в ринковій економічній системі й демократичному суспільстві. Не важко зрозуміти ціль такої містифікації – отримання державної фінансової (безповоротної) допомоги та інших привілеїв кооперативів як соціально потрібних організацій.

4. Учасники конференції не вважають нормальним, що чверть століття розвиток кооперативного руху в Україні відбувається стихійно, без належної національної програми, без регулярного консультативного супроводження Уряду, без постійно діючого «мозкового» (експертного) центру. Багато цінних порад та практичної допомоги (навчання, тренінги, формування матеріально-технічної бази тощо) надходить від іноземних проєктів технічної допомоги, за це їм треба віддати належне. Але часом їх інтереси можуть розходитися з нашими національними інтересами, вони конкурують між собою, а їх окремі рекомендації виходять за межі прийняттого. Вбачається доцільним привернути увагу іноземних експертів на продовження самостійної роботи об'єктів їх технічної допомоги після завершення календарних термінів дії самих проєктів.

5. Для цілеспрямованого та ефективного управління процесом становлення кооперативного руху в Україні пропонуємо:

1) створити на національному рівні **експертний центр розвитку кооперації** з такими функціями: стратегічне планування і координація розвитку кооперативного руху на селі; експертна оцінка ідентичності кооперативів; право оскаржувати рішення щодо підтримки псевдокооперативів; право контролю за цільовим використанням державної фінансової (безповоротної) допомоги; гармонізація вітчизняного кооперативного законодавства з європейським;

2) надати вітчизняним кооператорам допомогу у створенні **Всеукраїнської представницької організації сільських кооперативів** з таким призначенням: взаємодія з національним експертним центром; координація роботи на регіональному та галузевому рівнях; співпраця з органами державної виконавчої влади та місцевого самоврядування; налагодження співробітництва з місцевими освітніми та науковими установами, а також дорадчими службами; співпраця з ЗМІ щодо популяризації групових дій товаровиробників; юридичний, фінансовий, маркетинговий на інший консультативний супровід кооперативної діяльності; міжнародне співробітництво кооператорів, входження до міжнародних представницьких структур (СОРА-COGECA, ICA);

3) пропозиції щодо **зміни державної політики підтримки кооперативів**: на всіх рівнях державної виконавчої влади посилення позитивного іміджу кооперативів, підтримка групових дій сільськогосподарських товаровиробників, поширення позитивного досвіду та поінформованості суспільства про економічну та соціальну місію кооперативів у світі; заборона у законодавчому порядку використання слова «кооператив» до структур, які не відповідають міжнародним принципам кооперації та парадигмі кооперативу в ринковій економічній системі; навчання, атестація та посилення вимог до чиновників, від яких залежить розвиток кооперативів; збільшення фінансування освітньої та науково-дослідної роботи, присвяченої розвитку кооперації як пріоритетного напрямку євроінтеграційної перспективи України.

Прийнято відкритим голосуванням. Ухвалено одногolosно.